

CABINET CYNGOR GWYNEDD



Dyddiad y cyfarfod: 12 Mehefin 2018
Aelod Cabinet: Y Cynghorydd Dilwyn Morgan
Swyddog Cyswllt: Sioned Owen / Rachel Jones
Rhif Ffôn Cyswllt: 01286 662632/ 01248 352436
Teitl yr Eitem: Cynnig gofal plant 30 awr ar gyfer plant 3-4 oed

1 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 1.1 Gofynnir i'r Cabinet gytuno i'r uned gofal plant Gwynedd a Môn, Adran Plant a Theuluoedd cydweithio gyda Chyngor Conwy gan weithredu fel Awdurdod Arweiniol i weinyddu'r cynnig gofal plant 30 awr ar gyfer plant 3- 4 oed gan weithredu yn unol ag arweiniad Llywodraeth Cymru.
- 1.2 Fod gweithredu 1:1 yn amodol fod yr Aelod Cabinet ar gyfer Plant a Phobl Ifanc yn cadarnhau y trefniadau llywodraethu rhwng- awdurdod a sicrhau fod cytundeb partneriaeth priodol mewn lle gyda Cyngor Gwynedd a Chynghorau Ynys Môn a Conwy.

2 CYFLWYNIAD

- 2.1 Mae Llywodraeth Cymru bellach wedi ymrwymo i ddarparu, o fewn tymor presennol y Llywodraeth, 30 awr yr wythnos o addysg gynnar a gofal plant am ddim i rieni sy'n gweithio, ac sydd â phlant 3 neu 4 mlwydd oed, am 48 wythnos y flwyddyn. Bydd yr addysg gynnar am ddim a ddarperir gan y Cyfnod Sylfaen ar hyn o bryd yn rhan o'r cynnig hwn.
- 2.2 Ers Medi 2017 mae Llywodraeth Cymru wedi treialu'r cynnig gyda saith awdurdod lleol; sef Gwynedd a Môn (gweithio ar y cyd); Blaenau Gwent; Caerffili; Sir y Fflint; Rhondda Cynon Taf ac Abertawe.
- 2.3 Cychwynnodd Gwynedd ar y cynnig ym Medi 2017 gan weithredu mewn 4 ardal Llesiant. Ers hynny cafwyd hawl i ychwanegu mwy o ardaloedd Llesiant yn raddol. Ers Ebrill 2018 cytunodd y Llywodraeth i gynnwys Gwynedd a Môn yn llawn yn y Cynllun. Gweler y tabl drosodd yn dangos y nifer o geisiadau fesul ardal Llesiant gan gynnwys y nifer o ddarparwyr gofal plant sydd wedi cofrestru fesul ardal.

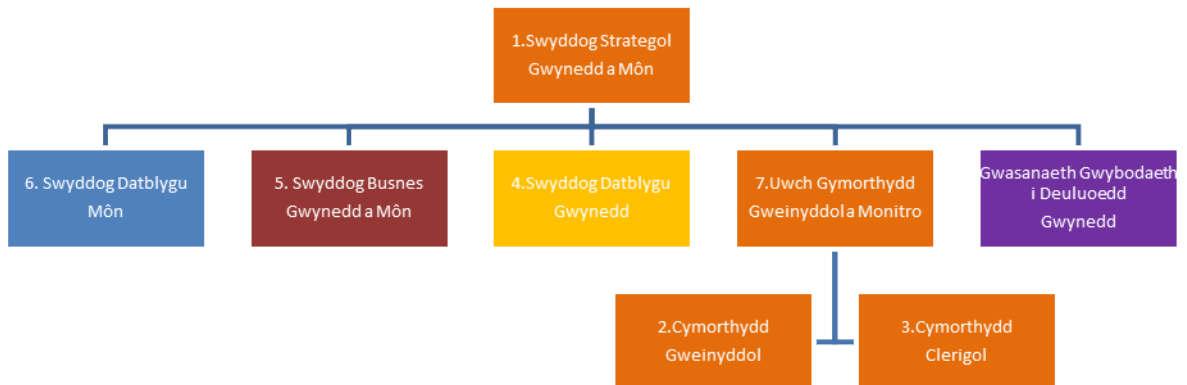
Ardal Llesiant	Medi 2017	Hyd 2017	Tach 2017	Rhag 2017	Ion 2018	Chwe 2018	Maw 2018	Ebrill 2018	Cyfanswm	Nifer y darparwyr gofal plant
Bangor	89	12	2	2	43	7	4	21	180	29
Porthmadog	28	4	3	1	13	4	1	8	62	17
Dolgellau	25	8	6	2	9	1	1	11	63	9
Ffestiniog	18	9	2	0	9	0	0	8	46	10
Caernarfon	x	x	x	101	78	15	12	23	229	44
Penllyn (Bala)	x	x	x	x	18	3	0	8	29	7
Llŷn	x	x	x	x	x	x	x	37	37	16
Tywyn	x	x	x	x	x	x	x	23	23	6
	160	33	13	106	170	30	18	139	669	138

- 2.4 Yng Nghablnet y Cyngor ar y 14 o Chwefror 2017 cytunwyd i sefydlu Uned Gofal Plant Gwynedd a Môn. Mae'r uned bwrsasol hon yn gweinyddu'r ceisiadau'r cynnig ac yn ymwneud a dyletswyddau deddf gofal plant 2006 y ddwy sir. Gwynedd sy'n lletya'r uned o fewn swyddfa ym Mangor.
- 2.5 Mae Swyddogion Gwynedd a Môn wedi bod yn gweithio gydag Uned Gyfreithiol Cyngor Gwynedd i lunio cytundeb partneriaeth ffurfiol i weithredu'r gwaith o fewn yr Uned i'r ddwy sir. Nid yw'r gwaith yn orffenedig eto.
- 2.6 Erbyn hyn mae'r fîm yn cydweithio'n dda ac yn effeithiol ac wedi dosbarthu'r cyfansymiau cyllid isod i ddarparwyr gofal plant Gwynedd a Môn. Mae hyn yn amlwg wedi rhoi hwb economaidd gan ryddhau rhieni yn ariannol a chaniatáu rhieni i weithio mwy. Hefyd gwelir fod y darpariaethau gofal plant yn llawer mwy llewyrchus fel busnesau gan fod y raddfa talu o £4.50 yr awr yn ffafriol iawn iddynt.

Arian a ddosbarthwyd i'r lleoliadau gofal plant	Medi 2017	Hyd 2017	Tach 2017	Rhag 2017	Ion 2018	Chwe 2018	Maw 2018	Ebrill 2018	Cyfanswm
Gwynedd	£46,390	£75,942	£67,576	£75,039	£151,092	£136,346	£145,125	£226,800	£924,310
Môn	£20,619	£31,108	£24,129	£19,471	£50,400	£53,097	£58,272	£101,882	£358,978
Cyfanswm	£67,009	£107,050	£91,705	£94,510	£201,492	£189,443	£203,397	£328,682	£1,283,288

- 2.7 Yn y cyfnod nesaf mae gan y Llywodraeth £25m i fuddsoddi yn y Cynnig Gofal Plant yn ystod 2018 a £40m arall yn 2019. Eleni maent yn gobeithio cael tua 11 awdurdod lleol ychwanegol i ehangu'r cynllun peilot presennol.
- 2.8 Yn unol â'r canllaw newydd bydd dau ddull gwahanol i Awdurdodau sef bod rhai awdurdodau yn gweithredu fel rhai '**cyflenwi**' a rhai eraill yn '**ymgysylltu**':
- Bydd **Awdurdodau Cyflenwi ac Arweiniol** yn gyfrifol am brosesu ceisiadau gan rieni, gan benderfynu ar gymhwyster rhieni a'u hysbysu o'r canlyniad. Byddant hefyd yn prosesu a gwneud taliadau i ddarparwyr gofal plant am ddarparu'r cynnig.
 - Bydd **Awdurdodau Ymgysylltu** yn gyfrifol am hyrwyddo'r cynnig i rieni a darparwyr gofal plant yn eu hardaloedd, gan weithio gyda Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd i ddelio ag ymholiadau ar y cynnig a darparu gwybodaeth sydd ei hangen ar awdurdodau dosbarth i brosesu ceisiadau a gweinyddu'r cynnig.
- 2.9 Rhesymeg y Llywodraeth yw o ran cyflwyno'r ddau fodel yw gall yr 11 awdurdod newydd ddysgu oddi ar y 7 awdurdod a bu'n gweithredu'n gynnar yn 2017. Galluogai hyn bod modd defnyddio systemau a phrosesau sydd eisoes wedi'u datblygu, yn gwneud defnydd effeithlon o'r cyllid sydd ar gael.
- 2.10 Yng Ngogledd Cymru mae dau awdurdod gweithredu cynnar sef Gwynedd ac Ynys Môn (gweithio ar y cyd) a Sir y Fflint. Bwriad y Llywodraeth yw cynnig i Conwy weithio mewn partneriaeth gyda Gwynedd a Môn a bod Wrecsam yn dod ar y cyd i weithio gyda Sir y Fflint, a bydd Sir Ddinbych yn ymuno â Sir y Fflint yn ddiweddarach.
- 2.11 O safbwynt cyflwyniad strategol y cynnig gofal plant ledled Cymru, mae'r Llywodraeth am i'r broses fod mor unffurf â phosibl a sicrhau'r gwerth am arian gorau ar gyfer gweinyddu'r broses felly o ganlyniad bydd y cynnig gofal plant gael ei sbarduno gan yr egwyddorion canlynol yn y cyfnod nesaf:
- dylai'r broses o wneud cais am y cynnig fod mor unffurf â phosibl i rieni;
 - dylai'r broses ar gyfer taliadau i ddarparwyr gofal plant fod mor syml â phosibl, yn enwedig os ydyn nhw'n darparu gofal plant i rieni o fwy nag un awdurdod lleol;
 - osgoi dyblygu ymdrech wrth ddatblygu systemau a phrosesau;
 - adeiladu ar arfer gorau presennol a lleihau'r gwahaniaethau yn y dull a ddefnyddir ledled Cymru;
 - sicrhau arbedion maint.

2.12 Derbyniodd Cyngor Gwynedd a Môn grant gweinyddu o £166mil (£83mil cyfartal) ar gyfer 2018-19. Ariennir 4 swyddog o fewn yr Uned Gofal Plant Gwynedd a Môn o'r gyllideb hon sef y rhai mewn oren ar y strwythur isod:



2.13 Mae'r Llywodraeth yn cydnabod y bydd cost ychwanegol yn gysylltiedig â chyflwyno'r cynnig gofal plant ar draws Gwynedd ac Ynys Môn, a chostau ychwanegol yn gysylltiedig â'i gyflwyno yng Nghonwy. Maent wedi adolygu'r dyraniadau a wnaed o ran gweinyddu yng ngoleuni'r ehangiad hwn. Pan fydd Gwynedd, Sir Fôn a Chonwy wedi cytuno ar drefniadau ffurfiol, bydd yn Llywodraeth yn cyhoeddi llythyr grant gweinyddu newydd sy'n goresgyn y llythyr gwreiddiol am 18 mis i dalu costau cyflwyno'r cynnig gofal plant ar draws y tair ardal awdurdod lleol. Bydd y llythyr newydd am flwyddyn yn unig gyda cynnydd o £33 mil i weinyddu ar gyfer Conwy. Mae'r swm wedi ei selio ar y gwaith a gynhaliwyd gan gwmni Gartner sef y costau sydd ynghlwm â phrosesu ceisiadau.

Costau Craidd Arfaethedig 2018-19			
	Strwythur Presennol Gwynedd £83,000 Môn £83,000	Strwythur arfaethedig Gwynedd £83,000 Môn £83,000 Conwy - £33,000	Conwy-Awdurdod ymgysylltu
Rheolaeth a Staffio – 30 awr	£136,399	£30,000	Costau staff i ymgysylltu a hyrwyddo
Capita	£14,032		£46,000
Costau gweithredol	£15,569	£3,000	
Cyfanswm Grant	£166,000	£33,000	

- 2.14 Bydd Conwy yn disgwyl targedu oddeutu 200 o blant o Fedi ymlaen gan dargedu y ddwy ardal canlynol
- Ardal 1 – Abergele; Kinmel Bay, Towyn, Pensarn / Belgrano, Pentremawr, Gele (Abergele), Llanddulas sy'n cynnwys pentrefi gwledig Trefriw, Betws y Coed, Llanrwst, Caerhun (Dolgarrog), Eglwysbach, Uwch Conwy (Penmachno, Capel Garmon, Ysbyty Ifan).
 - Ardal 2 - Clwstwr Tudno: Tudno, Mostyn, Gogarth gan gynnwys clwstwr mwy gwledig sef Llangernyw /Pentrefoelas, Llansannan, Betws yn Rhos / Llanfair Talhaiarn, Uwchaled.
- 2.15 Wrth gynnwys Conwy mae'n amlwg bydd angen cynyddu'r lefel o weinyddiaeth o fewn strwythur staffio yn yr Uned i ganiatáu mwy o staff gweinyddol fel bod modd prosesu'r ceisiadau ychwanegol. Wrth wneud hyn bydd rhaid sicrhau trefniadau clir o ran cydweithio gan seilio hyn o fewn cytundeb ffurfiol gyda Conwy. O fewn y cytundeb hynny bydd angen nodi'r risgiau clir a'u goresgyn cyn gall Gwynedd fynd a'r cynllun peilot yma yn ei flaen.
- 2.16 Bydd angen i Gonwy brynu modiwlau i system data 'Capita - One' a ddefnyddir gan Gwynedd /Ynys Môn i weinyddu'r taliadau'r cynnig. Mae 'Capita - One' yn system data Addysg a ddefnyddir ar draws y consortiwm Addysg GWE yn y Gogledd. Rhoddwyd arweiniad i Gonwy ar y 25 o Fai fod angen iddynt gyflwyno achos busnes i'r Llywodraeth i wneud achos am yr angen i brynu modiwlau ychwanegol Capita. Bydd rhaid i Gonwy hefyd dalu unrhyw ffioedd gyda'r system wrthi fynd ymhellach i mewn i'r cynllun o 2019 ymlaen.

3 RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 3.1 Ar Fawrth 20, 2018 derbyniwyd llythyr gan Lywodraeth Cymru (Atodiad A) yn nodi'r angen i gydweithio ar angen i brosesu ceisiadau ar ran Conwy, gyda grant gweinyddol wedi'i ddyfarnu i Gwynedd / Ynys Môn / o Lywodraeth Cymru. Mae'r Gweinidog Plant a Gofal Cymdeithasol wedi cytuno ar y dull hwn yn ddiweddar ac, o ganlyniad mae'r llythyr yn ein gwahodd i ddechrau ar y trefniadau ffurfiol i wneud i hyn ddigwydd. Bydd angen i hyn gynnwys cytundebau ffurfiol rhwng yr awdurdodau, yn unol â'r prosesau mewnol. Os rhoddir cytundeb i Gonwy weithio mewn partneriaeth â Gwynedd /Môn bydd angen datblygu Cytundeb Lefel Gwasanaeth i amlinellu'r ddau gyfrifoldeb am awdurdod 'cyflwyno' ac awdurdod 'ymgysylltu' yn seiliedig ar ganllawiau Llywodraeth Cymru.
- 3.2 Cyflwynodd swyddogion Conwy papur i Bwyllgor Trosolwg a Chraffu Addysg a Sgiliau Conwy ar y 13.3.18 lle penderfynwyd ar enwebu ardaloedd i'r cynnig. Bydd papur arall yn mynd i sylw'r Pwyllgor hwn ar y 5ed o Fehefin i gytuno ar y cydweithio gyda Gwynedd a Môn ac i bryniant y

system Capita drwy nawdd y Llywodraeth fel eu bod yn gallu dechrau cyflwyno'r cynnig mewn rhai ardaloedd yng Nghonwy o fis Medi 2018 ymlaen.

- 3.3 Bydd Prif weithredwr Môn yn cytuno yn dilyn penderfyniad y Cabinet hwn a Phwyllgor Conwy.

4. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- Angen cytundeb y tair sir ac ail lunio'r cytundeb partneriaeth.
- Angen cadarnhad ariannol gan y Llywodraeth.
- Ail strwythuro a phenodi fîm traws sirol i gynyddu'r lefel angenrheidiol o weinyddiaeth a rheolaeth.
- Gwahodd Conwy i sefyll ar Fwrdd Strategol Gofal Plant Gwynedd a Môn
- Sefydlu system data 'Capita' Conwy i efelychu system Gwynedd a Môn
- Cychwyn gweinyddu ceisiadau Conwy Gorffennaf 2018
- Cyfnod peilot Conwy i gychwyn mis Medi 2018
- Gweinyddu taliadau ar gyfer darparwyr gofal plant Conwy Hydref 2018
- Mynychu cyfarfodydd cenedlaethol i drafod y cynnig
- Prosiect yn weithredol ar draws Cymru erbyn 2020

5 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 5.1 Mae ymgysylltiad wedi digwydd gyda'r partneriaid / rhanddeiliaid canlynol:

- i. Daeth Owain Lloyd, Dirprwy Gyfarwyddwr Isadran Gofal Plant, Chwarae a Blynnyddoedd Cynnar, Llywodraeth Cymru fyny i gyfarfod y Penaethiaid gwasanaeth Marian Parry Hughes a Delyth Molyneaux a'r fîm ar y 5ed o Chwefror. Yn dilyn y trafodaethau hynny, fe wnaeth y Llywodraeth gytuno i ymestyn y cynnig yn llawn i Wynedd a Môn a dechreuodd hyn ar draws y ddau awdurdod ym mis Ebrill 2018. Cafwyd trafodaeth hefyd am yr angen i gydweithio gydag Awdurdod Conwy yn y cyfarfod.
- ii. Cynhaliwyd cyfarfod cenedlaethol yn Llanfair y Muallt ar y 21 Fawrth lle'r oedd yr Awdurdodau newydd fydd yn darparu'r cynnig o 2018 ymlaen yn bresennol. Cafwyd trafodaethau helaeth yno am y datblygiad.
- iii. Cynhaliwyd cyfarfod gyda chydweithwyr Conwy ar y 10fed o Ebrill i drafod systemau a phrosesau 'cyflwyno' ac 'ymgysylltu'. Nododd swyddogion Conwy eu bod yn barod iawn i weithio gyda Gwynedd a Môn gan ddatgan y byddai cyfathrebu clir yn allweddol o'r cychwyn.

5.2 Barn y Swyddogion Statudol:

Y Swyddog Monitro

- i. Mae cyfeiriad yn yr adroddiad at waith sydd ar y gweill i sefydlu cytundeb bartneriaeth ar gyfer rheoli y berthynas rhwng y cynghorau, diffinio cyfrifoldebau a rheoli risgiau. Fe osodir gofyn yn y llythyr oddi wrth y Llywodraeth fod cytundebau ffurfiol rhwng y cynghorau fod yn gynwysedig yn y trefniadau. Mae'n hanfodol felly fod hyn yn cael ei ffurfioli fel blaenoriaeth ac yn cynnwys y trefniadau ar gyfer y gwaith rhwng y tri cyngor. Mae union lwybr cadarnhau y trefniadau yn ddeiliant o'r strwythur a fabwysiedir ac unrhyw ofynion yn glŷn a dirprwyo.

Y Pennaeth Cyllid

- ii. Ymddengys bydd grant Llywodraeth yn ariannu'r ymrwymiad ariannol ychwanegol i'r uned weinyddu'r "cynnig" yng Nghonwy, yn ogystal â'r drefn gyfredol dros Gwynedd a Môn. Mae risg, pe bai'r Llywodraeth yn atal y grant penodol, ein bod am fethu cyflawni'r "Cynnig Gofal Plant" i'r dyfodol, ac yn wynebu costau terfynu'r staff perthnasol. Fodd bynnag, credwn fod hynny yn risg isel gan fod polisi Llywodraeth Cymru yn anelu i weithredu'r prosiect ar draws Cymru erbyn 2020.